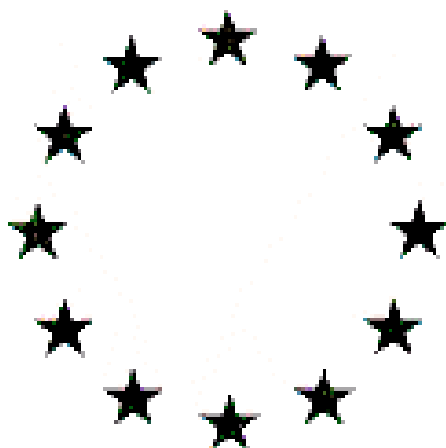

**Millors Institucions, Normes i Instruments per
a la Plena Ocupació i el Benestar Social a Europa**

**Economistes Europeus per a una
Política Econòmica Alternativa a Europa**

Coautors (entre altres):
Prof. Miren Etxezarreta
Prof. John Grahl
Prof. Jörg Huffschmid
Prof. Jacques Mazier

ASSOCIACIÓ

eco

concern

INNOVACIÓ SOCIAL

PRESENTACIÓ

Els **Papers Europeus** presenten les reflexions més suggeridores i originals d'autors i autores diversos que, des d'una perspectiva crítica, posen l'accent sobre propostes socialment innovadores: marcs, models, instruments i idees que originin i contribueixin a aprofundir, en definitiva, en una Europa més justa, democràticament més participativa i ecològicament més sostenible. Els **Papers Europeus**, com a publicació d'**EcoConcern-Innovació Social**, volen contribuir a un procés d'innovació social.

Els títols publicats fins ara són:

- ✓ *La plena ocupació. Una crida europea.* **Bertran Rusell House**
- ✓ *Noves propostes per a una Europa també social.* **Roland Erne, Grup d'Economistes Europeus i Jordi Clivillé**
- ✓ *El vot ciutadà. Vint-i-sis propostes per una Europa social i ciutadana. Iniciatives de Ciutadania Activa en Xarxa (Icare) i les Conferències Interciutadanes (CIC)*
- ✓ *Plena ocupació amb una forta Constitució Social. Alternatives per a una Nova Economia a Europa.* **Economistes Europeus per una Política Econòmica Alternativa a Europa**

1. Autoimmunització, Fals Optimisme i Austeritat Continuada en el marc d'una Incertesa Creixent: les Orientacions Generals de la Política Econòmica (OGPE)

L'any 2002, ha estat testimoni de repetides revisions a la baixa de les previsions oficials sobre el creixement econòmic i l'ocupació i revisions a l'alça de

“És evident ara que bona part de la Nova Economia mancava de fonaments sòlids”

les dades d'atur a la UE. No es va produir els substancial creixement del 2,75% que s'havia predit a les OPPE 2001, ni es materialitzà tampoc la forta recuperació que s'esperava per aquest any. El creixement econòmic continua estancat entre el 0,50% i l'u per cent i és per tant massa baix per evitar que l'atur torni a augmentar. Aquesta debilitat general es multiplica degut a una onada extraordinàriament alta d'acomiadaments, en particular per les empreses de les noves tecnologies, telecomunicacions, mitjans de comunicació i serveis financers que tant sols fa pocs anys eren considerades com les puntes de llança de la “Nova Economia” i la base d'una “societat basada en el coneixement” que, segons la Comissió, hauria de convertir a Europa en la regió més competitiva del món per el 2010. És evident ara que bona part de la Nova Economia mancava de fonaments sòlids i que la dinàmica de l'especulació financera ha conduït a l'establiment d'unes enormes *sobrecapacitats* en aquestes àrees, al emular de forma obsessiva el model americà de capitalisme accionarial. L'actual fragilitat econòmica es especialment preocupant perquè la UE no pot comptar amb un estímul extern que compensi la debi-

litat de la demanda interna. La situació als Estats Units és molt inestable i pròxima a la recessió, i el Japó continua immers en el seu llarg estancament. Per primera vegada en més de vint anys existeix el risc real de que l'economia mundial entri en una espiral deflacionista.

No obstant això, a la Comissió Europea i a l'ECOFIN res de tot això els sembla preocupar i, menys encara, els proposa una raó per revisar i renovar les bases teòriques de les seves previsions i recomanacions de política econòmica. En lloc de prendre's seriosament els perills inherents a la situació actual i recomanar enèrgiques respostes de política econòmica, han optat pel camí de l'autoimmunització negant-se a reconèixer la realitat. El document clau de política econòmica de la UE, les Orientacions Generals de Política Econòmica (OGPE), considera que la UE està “a l'antesala de la recuperació econòmica” degut a la “ràpida i decisiva resposta de la política econòmica, als seus sòlids fonaments, a la restauració de la confiança juntament amb la disminució de l'impacte d'una sèrie de xocs econòmics adversos”. Donat que no existeix cap problema concret, les autoritats europees no veuen cap necessitat de revisar les polítiques econòmiques. La complaença de les OPPE s'atansa a l'absurd quan diuen - en una situació d'incertesa i inversions a la baixa- que “el compromís amb l'estabilitat de preus ha impulsat una cultura d'estabilitat, reduint les incerteses i promovent la moderació salarial, facilitant així les bases necessàries a un am-

bient favorable a les invertejments". Aquesta és una declaració vergonyosa donada l'incertesa que han provocat els mercats financers, reforçada considerablement per l'equívoca conducta d'un número important d'empreses.

Quan es va veure que cada vegada era més obvi que diversos països no serien capaços de mantenir els límits dels dèficits públics establerts pel Pacte d'Estabilitat i Creixement (PEC) de 1997 i que alguns governs semblaven disposats – molt raonablement – a incrementar la despesa pública per a estimular el creixement sense tenir en compte el dèficit públic, la Comissió va respondre de forma caòtica. Malgrat que va anunciar la seva determinació d'obrir procediments formals contra Portugal i possiblement també contra Alemanya a causa dels seus excessius dèficits, proposà també posposar l'horitzó temporal per assolir els equilibris pressupostaris. En tant que en algunes declaracions s'afirma que el PEC ha d'interpretar-se de forma flexible, el president de la Comissió qualificà el pacte "d'estúpid", recolzant la repetida crítica que nosaltres formularem des de la seva adopció al 1997.

No obstant, és evident que el col·lapse del PEC no ha donat incentius a la Comissió per a que revisés de forma crítica els suposats teòrics que sustenten l'orientació de la seva política econòmica. Aquest divorci de l'evidència empírica i la realitat és un escàndol *polític* molt costos per a milions de persones. El continu dogmatisme del personal científic altament remunerat és també un escàndol *científic*. En aquest context volem subratllar que en el nostre memoràndum anterior el nostre anàlisi crític de la situació i la nostra valoració de les perspectives per a la UE sota les polítiques econòmiques existents eren molt

més realistes que la posició impulsada per les OGPE. Però la Comissió ni tant sols es molestà en assabentar-se d'aquestes crítiques, ni molt menys d'iniciar un debat públic o obert sobre les seves prioritats econòmiques i com assolir-les.

“Les bases institucionals i ideològiques que estan darrere del fracàs de la política econòmica europea s'establiren als Tractats de Maastricht i Amsterdam i al PEC”

Les bases institucionals i ideològiques que estan darrere del fracàs de la política econòmica europea s'establiren als Tractats de Maastricht i Amsterdam i al PEC. La propera ampliació de la UE podria haver estat una ocasió per a corregir aquesta problemàtica base. No obstant, el que està succeint és tot el contrari. La Convenció Europea, la funció de la qual és dissenyar, abans del proper estiu, un nou Tractat de la UE a mena de constitució, sembla determinada a reafirmar i reforçar els errors i perjudicials principis en la construcció econòmica i social de la Comunitat. Les propostes de la Convenció per el govern econòmic de la UE ampliada conserven l'estreta funció i pràcticament la total manca de responsabilitat democràtica del Sistema Europeu de Bancs Centrals (SEBC). No deixen espai per a una política fiscal europea més activa – bé mitjançant un pressupost europeu ampliat i flexible o a través d'una àmplia cooperació de les polítiques econòmiques entre els països membres. La dimensió social d'una Europa ampliada, o l'específic model social europeu que s'invoca en els discursos polítics i es correspon amb els desigs i expectatives de milions de persones a Europa, no està a l'agenda de la Convenció Europea. Aquesta indiferència ha provocat

obertes, i en la nostra opinió molt justificades protestes, d'alguns dels membres de la Convenció i de sindicats i d'ONG's.

En aquest memoràndum proposem un enfocament alternatiu per la política econòmica europea, basat en el concepte d'un model social europeu fort, que hauria de ser en la nostra opinió l'orientació principal de la reforma de la UE. Al **capítol 2** discutim les **pedres angulars** d'aquest model social europeu. Al **capítol 3** es pot trobar una breu discussió sobre els problemes específics de la propera **ampliació**, la qual exigeix en la nostra opinió una visió que inclou

gui una **àmplia i comprensiva estratègia de desenvolupament europeu**. En el **capítol 4** presentem les nostres propostes per a una política econòmica basada en el concepte d'un model social europeu en quatre àrees: **política macroeconòmica** (4.1), **benestar social** (4.2), **serveis públics** (4.3) i **regulació del mercat financer** (4.4). Aquestes propostes no són exhaustives ni estan elaborades en la seva totalitat. Són el resultat provisional d'un ampli debat entre economistes crítics i convidem a d'altres experts i al públic en general a respondre i ampliar el debat.

2. El Model Social Europeu: pedres angulars per a una Estratègia Econòmica Alternativa a Europa

A les declaracions oficials es parla d'un model social europeu com quelcom a defensar i preservar davant les temptatives per subordinar tots els aspectes de la vida social al domini dels mercats i els imperatius de la competència internacional. Es presenta com una alternativa a les polítiques neoliberals i a la imitació del model nord-americà, amb les seves grans desigualtats, la seva baixa cohesió social i les enormes pressions socials i econòmiques que imposa a la majoria de la població. Tanmateix, més enllà d'aquesta retòrica tan general, la caracterització del model social europeu específic és molt difusa, i la política econòmica i social s'ha encaminat, a la pràctica, cap a la direcció contrària (és a dir, cap el model dels Estats Units).

Nosaltres recolzem el concepte d'un model social europeu i proposem que els seus elements bàsics siguin una part essencial de la futura constitució europea. Europa és una de les regions més riques del món, amb un altíssim poten-

cial tant per desenvolupar el benestar per a totes les persones que viuen en el seu territori com per ajudar a les regions menys desenvolupades del món. Però aquest potencial no és desenvolupa ni es realitza suficientment. L'atur massiu, la polarització social, la inestabilitat i la inseguretat s'han anat estenent durant aquestes dues últimes dècades, durant les quals les orientacions basades en el mercat han dominat cada vegada més la política econòmica. Creiem que tan sols es pot invertir aquesta tendència amb una forta intervenció i controls públics que tinguin com a objectiu definir i iniciar un tipus de desenvolupament econòmic alternatiu.

Les intervencions polítiques poder estar equivocades, però difícilment poden equivocar-se més del que les empreses privades ho han fet en la darrera dècada de creixement espectacular i fallides, on s'han produït enormes excessos de capacitats en molts sectors de la "Nova Economia" que posteriorment van haver

d'ajustar-se" per mitjà de profundes crisis i acomiadaments massius. El frau i la corrupció poden entorber les decisions polítiques, tot i que la major part del frau i la corrupció descoberts fa poc han estat comesos per empreses privades. Els errors de la política econòmica han i poder ser corregits mitjançant la discussió pública i la presa de decisions democràtica. Els costos d'aquestes correccions són considerablement menors i es distribueixen amb molta més equitat que els costos del frau i la mala conducta que, com en el cas d'ENRON, i en base a un estudi recent, suposaran 200.000 milions de dòlars per al tresor públic.

2.1 Plena ocupació

Per plena ocupació entenem que totes les persones siguin capaces i estiguin disposades a treballar tinguin dret a un treball decent.

Des de la cimera de Lisboa del març de 2000, la plena ocupació és, altra vegada, un dels principals objectius de l'agenda de la UE. Però el que nosaltres entenem per plena ocupació difereix considerablement de la plena ocupació de la Comissió europea, l'ECOFIN i la majoria dels estats membre. En la concepció oficial la consecució de la plena ocupació és essencialment un problema d'augmentar les taxes de participació de la població en edat laboral, impulsant les persones a treballar sense tenir present les seves circumstàncies personals ni les condicions laborals. Nosaltres ens oposem a aquesta visió mecànica de la plena ocupació perquè manca el contingut social que converteix la plena ocupació en una ocupació desitjable.

Això no significa que vulguem tornar al concepte de plena ocupació que dominava l'agenda socialdemòcrata en els anys cinquanta i seixanta, basat en gran

mesura en l'ocupació masculina. Tenim en compte els canvis en les tecnologies i les estructures socials, la nova divisió del treball que sorgeix de les famílies, les noves actituds i estils de vida individuals, els amplis desigs de més flexibilitat en l'organització dels temps de treball, etc. Malgrat tot, creiem que els següents principis bàsics segueixen essent vàlids:

- L'ocupació ha de ser voluntària i no obligatòria. Ha de correspondre a les qualificacions i preferències de la persona ocupada, i ha d'oferir oportunitats per a un més gran aprenentatge i millora laboral.
- Els empleats han de tenir dret a un lloc de treball regular i permanent i no veure's obligats a acceptar treballs en precari.
- Les remuneracions salarials de les persones que treballen a jornada completa els ha de permetre dur una vida independent sense el risc de la pobresa.
- Els empleats han de gaudir de protecció laboral i de drets enfront els acomiadaments, la discriminació i d'altres mesures arbitràries dels patrons.
- Tots els acords que es refereixen a la flexibilitat a les hores de feina i en les condicions de treball han de comptar amb el consentiment dels empleats.

La plena ocupació, entesa d'aquesta forma, és un actiu econòmic, social i polític per a la societat: en termes **econòmics**, la plena ocupació ens permet utilitzar plenament el potencial productiu de la societat i assegurar el benestar. Significa també una important contribució a uns pressupostos públics sanejats perquè genera ingressos fiscals i redueix la despesa pública en desocupació i ajuts a la pobresa. **Socialment**, la plena ocupació és un factor clau d'inclusió social i d'integració, augmentant el po-

tencial de les persones per el seu propi desenvolupament i autoestima, reforçant les bases per a la cohesió social i la solidaritat. La plena ocupació reforça també la posició dels treballadors i dels sindicats i pot compensar en part la situació de desavantatge sistemàtica del treball enfront al capital. Finalment, la plena ocupació és un factor important d'estabilitat **política** i una resposta efectiva a tot tipus de fonamentalismes i extremismes polítics.

2.2 Benestar social

El benestar social inclou el dret incondicional de totes les persones a un nivell de recursos materials que permetin una vida digna i l'accés a totes les institucions culturals i socials bàsiques. Per assolir en sentit ampli és essencial que hi hagi una xarxa forta i pública de sistemes de seguretat social (que inclogui el sistema de pensions i de salut) i la provisió de serveis públics com l'ensenyament i l'atenció als infants.

Entre els objectius declarats de la UE figura també el d'un alt grau de cohesió social i l'eradicació de la pobresa. A la pràctica, no obstant, a moltes àrees la política que es desenvolupa no condueix a aquests objectius i en algunes produeix els efectes contraris. Això és especialment veritat a l'anomenada "modernització" dels sistemes de seguretat social, que respon bàsicament a una estratègia privatitzadora. Actualment, una de les prioritats de l'agenda de la UE és el programa de reforma de les pensions. La "modernització", que significa desplaçar els sistemes públics de pensions de repartiment cap a programes de pensions pri-

"Nosaltres afirmem que aquestes transferències poden fer-se mitjançant els sistemes públics de repartiment de manera més segura i amb una més gran equitat social"

vades de capitalització, exposa el nivell de vida dels futurs pensionistes als riscos dels mercats financers. El recent esfondrament de les Borses i Valors i el col·lapse de grans empreses als Estats Units, en les que importants fons de pensions havien invertit una part important de les contribucions a la seguretat social dels seus empleats, ha demostrat de forma rotunda que aquests mercats no constitueixen una base sòlida per assegurar les pensions i que les crisis poden precipitar a molts pensionistes a la pobresa extrema. Les raons que es donen normalment per a justificar el canvi dels programes públics de repartiment per els programes privats del mercat de capitals no tan sols no convencen sinó que són una fal·làcia: Una població de més edat requereix (si es volen mantenir els actuals nivells de vida relatius dels pensionistes cal una més gran transferència real de producció futura des de la població activa cap els pensionistes) sigui quin sigui el mecanisme que efectua aquesta transferència.

Nosaltres afirmem que aquestes transferències poden fer-se mitjançant els sistemes públics de repartiment de manera més segura i amb una més gran equitat social. L'argument real que s'amaga darrere

d'aquest canvi dels programes públics per privats no és cap necessitat objectiva sinó que respon en gran mesura als interessos i al poder de pressió dels grans grups inversors, que desitgen obtenir la gestió del milers de milions de contribucions de les assegurances privades per invertir-los als mercats financers. És la recerca del benefici i no els problemes d'una més gran quantitat de persones grans, el que impulsa la

modernització dels sistemes de pensions.

2.3 Equitat social

Per equitat social entenem l'absència de discriminació i de desigualtat excessiva en la distribució de la renda, la riquesa i l'accés als recursos materials, a les institucions i canals de discussió pública i pressa de decisions democràtiques.

L'equitat social també figura a l'agenda de la UE. S'han realitzat ja alguns intents per a fer front a la discriminació de gènere i assolir la igualtat d'oportunitats a l'ocupació per a homes i dones. Però els èxits reals han estat pocs i molt espaiats. Segueix essent molt important la discriminació de gènere a les remuneracions i en l'accés als alts càrrecs de les empreses i de l'administració pública.

En moltes altres àrees la referència a una més gran equitat segueix essent en gran mesura una exigència retòrica, perquè la UE manca de competències reals en la política social i no pot fer front de forma eficient a les creixents desigualtats. Els instruments de redistribució de la UE (especialment el FEDER i el FSE) tenen cert impacte als països i regions més pobres, però en general són massa dèbils per a poder finançar un procés sostingut que permeti agafar als països més rics. En el context de la propera ampliació, la manca de mecanismes eficients de redistribució pot convertir-se en un obstacle important per un desenvolupament equilibrat i probablement convertir-se en font principal de conflictes en una UE ampliada.

La creixent desigualtat ha estat un dels principals riscos dels darrers anys a Europa. A les dues últimes dècades han disminuït la part dels salaris a la renda nacional a tota la UE; la concentració de renda i riquesa, que ja era molt elevada

als anys vuitanta, ha continuat augmentant encara més als noranta. Si bé la desigualtat en la renda per càpita ha disminuït lleugerament entre països, ha crescut **dins** de la majoria de països, de forma que s'ha incrementat la distància entre les regions més riques i les més pobres de la UE. En alguns països, les persones sense sostre constitueixen ja un problema real que afecta a centenars de milers de persones. En la majoria de països, la gent jove pateix particularment del problema de desocupació i la pobresa.

2.4 Sostenibilitat Ecològica

Per sostenibilitat ecològica entenem que l'explotació dels recursos naturals no ha d'anar més enllà de la seva capacitat de regeneració i que l'emissió de contaminació al medi ambient no ha d'accedir a la seva capacitat d'absorció.

Les conseqüències de la prolongada desconsideració dels imperatius ecològics s'han posat de manifest recentment amb catàstrofes cada cop més freqüents com ara inundacions i tempestes. És precís que Europa tingui projectes comuns per a contenir i reduir la producció malbaratadora, perillosa i intensiva en consum energètic. La sostenibilitat ecològica requereix, en primer lloc, un procés de reestructuració de llarg abast en diverses àrees centrals de la reproducció econòmica i social: descentralització de la provisió d'energia, major utilització de les fonts d'energia renovables, unes infraestructures de transport públic atractives, menys utilització dels fertilitzants químics i altres agents contaminants a l'agricultura, construcció d'habitatges amb estalvi energètic, etc. En aquest procés, les reduccions de la producció ecològicament perjudicials podrien compensar-se amb una més gran despesa i ocupació, i amb el consegüent creixement en els camps sostenibles. La composició del PNB que

bles. La composició del PNB que es desplaça cap a els serveis crea també cert potencial per a un canvi cap a models de desenvolupament més sostenible. La UE hauria de donar la màxima prioritat a la promoció d'aquests canvis estructurals. Però fins avui (i al marge

d'alguns intents d'ordre menor) no ha aconseguit dominar als poderosos *lobbies* de la indústria química, automobilitàtica, del petroli i d'altres i assegurar un ambient més saludable per a la ciutadania.

3. Ampliació cap a l'Est. Repte i Perspectives per al Model Social Europeu

El canvi polític a la part oriental d'Europa ha obert el camí a l'ampliació cap l'Est. Aquesta és una oportunitat única per a la reconciliació Est/Oest, per acabar amb sigles de controvèrsies entre països i crear una Europa de pau i progrés social.

La Comissió Europea proposà en el Consell de Desembre de Copenhaguen que al 2004 vuit països del centre i Est d'Europa (PECO), a més de Malta i Xipre, haurien de convertir-se en membres de la UE. Es tracta d'un esdeveniment de gran importància històrica. Però és també un repte enorme per un model social europeu. El baix nivell de productivitat i renda dels PECO requereix mesures específiques per a què el model social europeu pugui funcionar també en aquests països i evitar que sigui existint una perifèria oriental, subordinada a les regles del mercat intern però exclosa dels beneficis del model social.

Ha quedat perfectament demostrat que fins i tot a la "vella" UE els objectius del model social no s'han assolit de forma satisfactòria i que es necessari portar a terme una reforma en profunditat. Un dels principis bàsics hauria de ser que l'**enfocament-club**, dominant en les negociacions d'accés i que ha imposat als països PECO unes condicions d'acceptació incondicional a les

regles de la UE, sigui reemplaçat per un **enfocament de desenvolupament per a tota Europa**.

L'ampliació és sobre tot una acció que ha de reforçar el canvi democràtic i econòmic i el progrés social dels nous estats membres, i també tenir efectes positius per a la resta de l'Europa de l'Est. Obre noves oportunitats per a tots els participants, tant els de l'est com de l'oest, però implica Tambre riscos significatius. Els actuals estats membres aconsegueixen accedir als mercats de 82 milions de persones dels PECOS's. Els països de l'Est tenen un gran potencial de creixement, recursos naturals, força de treball ben formada i un bon nivell de sistemes d'ensenyament, salut i serveis socials. L'ampliació crea oportunitats per a unes taxes de creixement més altes i estables en la Unió en el seu conjunt, i obre noves àrees per a la inversió. Pels països de l'Est el seu ingrés els brinda una oportunitat única d'accelerar el seu desenvolupament, ajustar i modernitzar les seves economies i millorar amb això les condicions de vida de la població.

Els anys de canvis del seu sistema global ha significat una profunda crisi de tran-

si-
ció.
Mal

" La persistència de disparitats a l'escala actual entre l'est i l'oest conduirà, més aviat o més tard, a tensions i conflictes intolerables "

grat que la seva recuperació ja ha començat a tots els països d'aquella regió i s'està procedint a la reconstrucció de les seves economies, el problema bàsic per a un procés d'ampliació suau és que el nivell de desenvolupament dels nous membres és molt més baix que l'actual mitjana europea. Segons l'últim informe de la Comissió, la renda mitjana per càpita dels cinc països de l'Europa central (la República Txeca, Hongria, Polònia, Eslovènia i la República Eslovaca) era tant sols del 53 per cent de la mitjana de la UE al 2001, en els tres Estats del Bàltic era del 37 per cent, i la Bulgària i Romania del 28 per cent, calculades en paritat de poder de compra. En comparació en PNB per càpita de Grècia, Portugal i Espanya, els tres països més pobres dels quinze membres actuals, era del 78 per cent de la mitjana de la Unió al 200. Així, el PNB per càpita de tots els països candidats està per sota del membre més pobre de la Unió, i les diferències entre els països candidats de l'Est són molt més grans que entre els actuals estats membres. Aquestes diferències **quantitatives** posen de manifest una diferència **qualitativa** en les condicions econòmiques dels països candidats que fins ara no s'han tingut en compte per l'estratègia econòmica de la Unió.

A les negociacions per l'ingrés es va exigir als països candidats que adoptessin tots els valors i provisions de la UE, i així ho van fer. No obstant, la diferència en els nivells de desenvolupament és tant gran, que seria necessari mantenir dobles taxes de creixement de les de la UE15 a les properes dècades, per a que redueixin la diferència existent i els PECO assoleixin el nivell dels països de menys renda dels 15. Però això no succeirà si els criteris de Maastricht s'apliquen als nous membres. La persistència de disparitats a l'escala actual entre l'est i l'oest conduirà, més aviat o més tard, a tensions i conflictes intol·lables.

En els nostres memoràndums hem criticat una i altra vegada els elements clau de la política econòmica de la UE. Hem argumentat que aquesta política posa traves a l'activitat econòmica i a la ocupació a la UE-15. Però això es pot dir amb més raó fins i tot pels PECO's. Danyar el creixement en aquests països tindrà també repercussions negatives per els actuals membres. I, per a evitar-lo, és necessari corregir les regles equivocades i reformar el que en l'actualitat és un marc excessivament rígid per a la política econòmica a Europa.

4. Millors institucions, Normes i Instruments per al Model Social Europeu

S'han de produir canvis en profunditat en el marc institucional i les normes de la política econòmica i social de la UE. L'actual revisió del Tractat que realitza la Convenció Europea va en sentit equivocat. El lloc d'aquesta aberració, es precisa:

1. Un marc per a una política macroeconòmica més democràtica i eficient.
2. Un compromís més fort amb el benestar social, en especial en el tema de pensions.
3. Un sector públic més fort i organitzat de manera més democràtica
4. Reforçar els interessos generals en els mercats financers.

4.1 Un marc per a una política macroeconòmica més democràtica i eficient

Eliminar el dèficit democràtic en la coordinació de les polítiques econòmiques. El marc de coordinació de la política econòmica a la UE està fragmentat i és complex i opac. La seva legitimitat democràtica és força limitada, ja que les decisions es prenen sobre una base intergovernamental, mentre que el Parlament Europeu tant sols participa en dos dels cinc processos de coordinació, i tant sols com a òrgan consultiu:

“A nivell europeu, fins ara el Parlament no ha tingut cap paper formal en la coordinació de les polítiques econòmiques. L'enfortiment dels instruments de coordinació econòmica ha d'anar de la mà d'un més gran grau d'implicació del Parlament europeu, el paper en concret del qual dependrà dels instru-

ments que es considerin en cada cas i recordant que la direcció de la política econòmica no es matèria dels cossos legislatius. De forma similar, ha d'impulsar-se la cooperació entre el Parlament Europeu i els parlaments nacionals” (COM (2002) 247 final; 22/05/2002; pàg. 10).

En contrast amb aquesta declaració, les propostes reals de la Comissió el limiten a debilitar el procés de coordinació de les polítiques. Ni tant sols s'ha plantejat la qüestió de la legitimitat democràtica de la coordinació de les mateixes. I el paper del BCE es pren com quelcom donat. No es tenen en compte els problemes de coordinació que crea la falsa dicotomia entre polítiques econòmiques i monetàries. Però el paper del Parlament europeu i del BCE han d'examinar-se i fer-se els ajustaments necessaris per que la formulació de la política econòmica i la seva coordinació sigui més democràtica i racional. En particular, el Parlament Europeu ha de tenir un pes més gran en el procés de coordinació, de forma similar a la seva participació en el procés del pressupost de la Comunitat. També els parlaments nacionals s'haurien d'incloure en el procés de coordinació, com a mínim a títol consultiu. Finalment, hauria de recordar-se que el reforçament de la democràcia significa implicar al públic, en una mesura molt superior a l'actual, en els debats sobre les prioritats econòmiques.

Esmenes al Pacte d'Estabilitat i Creixement. En un clima econòmic deteriorat és necessari reorientar la política econòmica posant la plena ocupació com el seu objectiu central i orientant cap a aquest objectiu les polítiques mo-

netàries i fiscals. És necessari prendre mesures immediates que estimulin la producció i la ocupació. Però, a mig termini, són també necessàries reformes més ambicioses per evitar taxes de desenvolupament inadequades, més atur i més exclusió. És necessari també democratitzar la política macroeconòmica europea i fer-la més eficient.

L'any passat es posà clarament de manifest la debilitat bàsica dels acords que envolten l'euro. La recessió econòmica provocà la disminució dels ingressos fiscals i impulsà el dèficit pressupostari de molts països cap el límit del 3 per cent que el PEC imposa. No hauria de ser cap sorpresa que la recessió econòmica hagi posat a prova aquest límit del 3%. Naturalment, els partidaris del PEC lamenten que s'hagin socavat les bases de la "disciplina fiscal" i que s'hagi posat en dubte la credibilitat del pacte. Però segueix existint una amenaça que les polítiques equivocades han d'assumir. Si els governs nacionals es veuen obligats a retallar els dèficits pressupostaris als propers anys, la producció es ressentirà i persistirà l'atur.

És un moment oportú per a fer canvis fonamentals en el Pacte d'Estabilitat i Creixement, per impedir que es converteixi en el Pacte d'Inestabilitat i Estantament. Imposar una política fiscal de "talla única" (amb pressupostos equilibrats en tot el cicle i un límit màxim de dèficit del 3 per cent del ONB) impedeix que els governs nacionals puguin posar en pràctica les polítiques fiscals més adequades per els seus països. El mínim exigible és que es doni als governs nacionals llibertat de maniobra suficient per posar en pràctica mesures anti-cícliques eficients en el març de la coordinació europea i que l'Eurogrup i el Consell adoptin una coordinació atenta i flexible de les polítiques com alternativa a la rigidesa del PEC.

Objectius més amplis per a la política monetària. Haurien de reformular-se els objectius del BCE per a incloure l'objectiu del creixement i la plena ocupació, seguint el model de la Reserva Federal d'Estats Units. En el cas del BCE és difícil reduir el dèficit democràtic, perquè no existeix cap autoritat política supranacional clarament legitimada. Però és possible incrementar la responsabilitat del BCE cap el Parlament Europeu i el Consell i ampliar i intensificar el seu diàleg amb les autoritats polítiques nacionals. El BCE hauria de conservar la seva independència operacional, però adoptar un conjunt d'objectius molt més ampli (que inclogui la plena ocupació i el creixement sostenible) i tenir que rendir comptes de la seva actuació.

La coordinació entre la política mo-

"Si els governs nacionals es veuen obligats a retallar els dèficits pressupostaris als propers anys, la producció es ressentirà i persistirà l'atur"

netària i les polítiques fiscals de cada país hauria de ser molt més efectiva i dirigir-se a assolir alts nivells d'activitat econòmica sostenible. Les polítiques fiscals nacionals haurien d'estar subordinades als artificials límits pressupostaris imposats pel Pacte d'Estabilitat i els dictats del BCE. Un Eurogrup més fort hauria de convertir-se en l'interlocutor del BCE pel que fa a la política monetària. Si el principi de les OGPE, de les opcions estratègiques del govern han de conduir a programes plurianuals de les finances públiques, és necessari que s'ampliïn els seus continguts. Per valorar els beneficis de l'actuació coordinada, s'ha d'incloure explícitament la política monetària i haurien de tenir en compte els efectes

de les polítiques portades a terme per altres països. Per combatre l'evasió fiscal, les transaccions delictives i el rentat de diner negre és precís que existeixi una forta coordinació de les polítiques econòmiques.

Hauria d'actuar un Fons Europeu d'Estabilització de l'Ocupació (del voltant del 1% del PNB de l'EU) com *estabilitzador automàtic* que s'ocupa d'efectuar transferències ràpides als països afectats per un deteriorament superior al de la mitjana en el comportament de l'ocupació. El seu finançament podria procedir tant del pressupost de la UE com de contribucions específiques de cada estat membre. Per cada estat, aquesta funció podrien estar a càrrec d'uns *pressupostos contingents* que s'executarien quan els resultats caiguessin per sota d'un llindar determinat.

Reforma del sistema fiscal. Hauria de reformar-se el règim fiscal a la UE en dos sentits: s'ha d'incrementar el pressupost federal de la UE i mitigar-se la competència fiscal entre els estats membres.

(a) No hi pot haver una perspectiva clara de creixement i plena ocupació sense la **creació d'un pressupost federal** que proporcioni fons per a la recuperació europea en cas de xocs corrents (com succeeix als Estats Units) i per a què la redistribució interregional pugui gestionar les asimetries i les creixents disparitats. Atesa la forta despesa que això suscita, tant sols podem considerar factible un creixement moderat, en torn al 5% del PNB europeu per l'any 2007. Però fins i tot així es tractaria d'un avanç important. Podrien assolir-se aquests ingressos addicionals **(1)** d'una reforma del sistema de recursos propis, **(2)** introduint impostos addicionals i **(3)** concedint a la UE el dret a incórrer en deute públic.

Proposem **(1)** un impost progressiu que relacioni el PIB de la UE amb el PIB de cada estat com a base impositiva. Els països més rics haurien de pagar una fracció més gran del seu PIB, mentre que els països més pobres haurien de pagar menys. Amb això es reflectirien les diferents capacitats de pagament i es facilitaria la redistribució internacional. **(2)** A més, podria recaptar-se un impost harmonitzat d'un 1% sobre les transaccions de valors en tots els mercats secundaris d'abonaments, accions i derivats, restant exempta de gravamen la primera emissió. **(3)** Per a poder fer front a les crisis externes i finançar les inversions transnacionals a llarg termini la UE hauria de poder emetre els seus propis abonaments mitjançant el Banc Europeu d'Inversions.

b) Per a mitigar la competència fiscal i promoure un sistema de finances públiques més equitatiu i eficient la UE hauria d'harmonitzar en concret els impostos sobre el capital, els impostos sobre l'energia i els impostos sobre transaccions monetàries.

(1) L'harmonització dels impostos sobre el capital sobre el capital és indispensable perquè la competència fiscal que actual hi ha a la UE està erosionant les recaptacions bàsiques a tots els estats membre. Proposem la introducció i l'estricta compliment del principi d'ingressos globals (a tot el món) a la fiscalitat de les empreses multinacionals per tal de combatre la competència fiscal internacional en la fiscalitat d'aquestes empreses. S'ha d'harmonitzar la base impositiva empresarial i establir un tipus mínim del 45%. Per evitar una major evasió fiscal dels inversors privats, s'hauria d'establir immediatament un sistema d'informació mútua sobre els pagaments per interessos transfronterers. **(2)** Els estats membres han d'introduir un impost harmonitzat sobre l'energia, que abasti el sector pro-

ductor, basat en la intensitat d'emissió de biòxid de carboni de les fonts energètiques emprades. Per evitar la substitució de l'energia fòssil per energia nuclear, també les centrals nuclears estarien subjectes a aquest impost. **(3)** Finalment, els estats membre haurien de recaptar un impost harmonitzat sobre les transaccions internacionals de la moneda equivalent a l'1% (Taxa Tobin), amb la finalitat d'alleugerir la inestabilitat financera; les rendes recaptades es destinarien als països en vies de desenvolupament a través de les Nacions Unides.

4.2 Un compromís més fort en benestar social

L'objectiu a llarg termini de reforçar l'estat de benestar a Europea és una constitució social europea que doni a totes les persones que viuen a la UE el dret incondicional a aquells nivells de renda, protecció social i benestar necessaris per poder dur a terme una vida independent i digna. Caldria contemplar també el dret a la participació democràtica en la vida social, igualment necessària per a la independència i dignitat individual. Aquests principis bàsics s'haurien d'incorporar en el nou Tractat sobre la Unió Europea.

Una manera de concretar aquesta perspectiva és establint un **conjunt de nivells mínims**, on s'haurien de tenir en compte les especificitats nacionals però, alhora, evitar la "carrera cap el fons". Els estàndards mínims impliquen, com ja explicarem en el nostre memoràndum de 2001, que els estats membre haurien d'aplicar, com a mínim, una part determinada del seu PNB al conjunt dels seus sistemes de benestar. Però també es podrien definir un estàndards mínims per a cada àrea de provisió social.

Té una importància cabdal desenvolupar els **sistemes de seguretat social** i, en particular, els sistemes de salut i pensions que ara pateixen l'atac d'estratègies privatitzadores. Les fortes caigudes de les borses de valor europees han evidenciat els perills dels plans privats de pensions, donant arguments contra la seva privatització.

Recolzem els canvis en els sistemes de pensions, sempre i quan serveixin per a millorar i estendre els actuals sistemes i responguin a la insatisfacció de molts pensionistes que critiquen la manca de fons i el caràcter sovint democràtic del sistema. La premissa bàsica de la reforma ha de ser preservar el benestar de la gent gran. En aquest sentit, citem els objectius que la UE atribueix als sistemes de pensions:

“(…) assegurar que les persones grans no pateixin el risc de la pobresa i puguin gaudir d'un nivell de vida decent; que comparteixin de manera activa el benestar econòmic del seu país i, per tant, puguin participar de manera activa en la vida pública, social i cultural” (Informe conjunt del Comitè de Protecció Social i del Comitè de Política Econòmica sobre objectius i mètodes de treball a l'àrea de pensions: aplicació del mètode obert de coordinació (2002); punt 1).

Atès que les reformes que fins ara s'han aplicat tenen forts efectes regressius a llarg termini, és important que a curt termini la primera alternativa sigui salvaguardar els sistemes de pensions públiques existents i, en alguns casos, tornar al sistema anterior quan s'hagi constatat que els canvis han resultat perjudicials. Això pot fer-se sense els problemes de finançament que s'al·leguen. A **curt termini**, la plena ocupació és la millor garantia de finançament de les pensions.

A **mig i llarg termini**, la majoria dels estudiosos coincideixen en què els tres

elements bàsics per a un bon sistema de pensions són: l'equitat, la solidaritat i la desmercantilització. L'equitat entre les relacions intergeneracionals, però també entre la població activa i els pensionistes. La solidaritat és necessària entre generacions i dins una mateixa generació; tanmateix, s'ha d'escollir entre combatre la pobresa i garantir una renda per a totes les persones d'edat (a l'estil Beveridge) o posar més èmfasi en el manteniment del nivell de vida dels treballadors que contribueixen (a l'estil Bismarck). La desmercantilització, és a dir, que les pensions romanguin al marge del mercat on es comercialitzen com si fossin béns i serveis, només pot dur-se a terme amb sistemes públics. Atès que la naturalesa dels mercats de treball i la societat han canviat de manera substancial, és possible que sigui d'interès social desplaçar els sistemes públics d'una perspectiva basada en el mercat de treball a una altra basada en la ciutadania. Una de les maneres d'assolir-ho seria universalitzant les pensions, donant dret a tots els ciutadans i ciutadanes, sigui quina sigui la seva història en el mercat laboral. Una altra manera menys radical podria ser complementant el sistema basat en el treball per un sistema basat en la ciutadania. I una altra variant encara molt més forta, i controvertida, consistiria en posar en marxa la idea d'una pensió bàsica per a cada ciutadà i ciutadana. Per bé que a la UE poden seguir existint durant molt temps diferents sistemes estatals de pensions, la UE pot i ha d'iniciar un procés de convergència real cap a les millors polítiques socials i contribuir de manera activa establint uns nivells mínims per a tota la Unió.

Tenint en compte d'abast i la naturalesa controvertida de la reforma actual del sistema de pensions, s'hauria de fomentar un ampli debat social. Bona part dels nostres principis bàsics no coincideixen amb les tendències dominants de la po-

lítica econòmica i social. Així doncs, només podran avançar si canvia l'opinió de les forces socials i polítiques. No és pas un problema tècnic; és un problema ideològic i polític.

"(...) s'ha d'escollir entre combatre la pobresa i garantir una renda per a totes les persones d'edat (a l'estil Beveridge) o posar més èmfasi en el manteniment del nivell de vida dels treballadors que contribueixen (a l'estil Bismarck)"

4.3 Reformar i enfortir els Serveis Públics

Els serveis públics (o, en la terminologia de la Comissió, "serveis d'interès econòmic general") asseguren l'oferta dels béns i serveis necessaris per a la nostra vida quotidiana i l'exercici dels drets individuals bàsics (garantint l'accés a l'energia, la salut i el servei sanitari, el transport, les comunicacions, l'educació... visqui on es visqui, sense discriminacions i sobre una base d'igualtat per a tothom). Aquests serveis reforcen la cohesió geogràfica, econòmica i social. Poden subministrar-los tant l'administració pública com, amb certes condicions, empreses públiques o privades que han estat el nucli central de les polítiques liberalitzadores i de foment de la competència iniciades a principis dels anys noranta.

Per a justificar aquestes polítiques s'al·leguen diversos factors. En alguns casos, com en les telecomunicacions, que es caracteritzaven abans per les

economies d'escala, s'afirma que el canvi tecnològic les ha convertit en diseconomies d'escala, de manera que ja no es poden considerar monopolis naturals. La segmentació de determinades activitats com el transport per ferrocarril, per exemple, ha permès la divisió d'algunes empreses públiques en petites parts, algunes de les quals poden ser privatitzades o sotmetre's a la competència de mercat. Des de molts punts de vista, aquestes raons "teòriques" només han estat una disfressa per separar-les de la idea de "servei públic" sota la pressió del neoliberalisme i en un context de reducció pressupostària.

El futur dels serveis públics està ara en el debat de procés d'integració europea i, en un sentit més ampli, en les negociacions de l'OMC sobre comerç i serveis. En els tractats fundacionals de la UE el principi bàsic és la competència, tot i reconèixer la funció de "serveis d'interès econòmic general" i permetre als estats definir les àrees que aquests serveis han d'abastar. A principis dels noranta, la Comissió tracta els serveis públics, no com un tot, sinó sector per sector (telecomunicacions des de 1990 i, successivament, transport de mercaderies, transport aeri, electricitat, gas, correus...). Les directives de la UE han provocat una gradual obertura de cadascun d'aquests sectors a la competència i han anat reduint l'àmbit dels serveis públics.

Malgrat tot, tres sectors encara romanen oberts a una intervenció més activa. Les directives accepten el concepte de "xarxa", caracteritzada per beneficis creixents d'escala. Això pot utilitzar-se en el sentit que existeixen "monopolis naturals" en els sectors implicats, de mode que es poden justificar les intervencions públiques. Les directives de determinats sectors reconeixen també la necessitat de subministrar un servei "universal" (un "conjunt mínim de serveis, de certa

qualitat, a l'abast de totes les persones i a un preu assequible"). Finalment, el paper dels "serveis d'interès econòmic general" s'ha tornat a reafirmar en alguns dels documents més recents de la UE.

D'altra banda, l'Acord General sobre Comerç en els Serveis de l'OMC (GATS) ha generat noves i preocupants restriccions en els serveis públics. Els països poden definir excepcions i restriccions a la regla general de la liberalització. Però en la revisió regular d'aquestes excepcions cada cinc anys, és l'OMC qui decideix si continuen essent acceptades. En cas de litigi, és el "Cos de Resolució de Disputes" de l'OMC, un tribunal de molt qüestionable legitimitat democràtica, quin donarà el veredict final.

Es poden plantejar algunes propostes per a la preservació dels serveis públics.

(1) La primera possibilitat consistiria en reconèixer de manera explícita la llibertat de cada estat membre a l'hora de definir l'àmbit dels seus propis serveis públics i com s'han de subministrar (com s'han de finançar i si les empreses han de ser públiques o privades).

(2) Un plantejament més ambiciós mantindria el principi d'una directiva marc a nivell de la UE que definís els "serveis d'interès general" i establís cossos democràtics reguladors de la participació dels usuaris i la ciutadania. La idea de "servei públic" seria més àmplia que la de "servei universal". Aquesta directiva marc s'hauria d'interpretar segons directives sectorials que tinguessin present les característiques específiques de cada sector. Això significaria que la liberalització i l'obertura dels mercats no podrien considerar-se com l'única manera d'assolir la integració europea.

(3) Una possibilitat a llarg termini podria ser l'existència d'una plataforma europea comú de "serveis d'interès general" que fos obligatòria per a tots els estats membre, amb objectius comuns i intervencions mixtes dels reguladors de la UE i cada estat. En aquesta mateixa direcció, s'hauria d'establir un marc precís que limiti el funcionament de la competència i les tendències privatitzadores.

"(...) s'hauria d'establir un marc precís que "limiti el funcionament de la competència i les tendències privatitzadores"

(4) En relació a l'OMC, els negociadors de la UE que representen tots els estats membre, haurien de defensar un idea clara de serveis públics. Aitals serveis haurien de ser reconeguts com un element essencial per a l'exercici dels drets fonamentals i gaudir, doncs, d'un reconeixement especial.

(5) Finalment, la integració dels serveis "xarxa" precisa una política industrial activa: en primer lloc, corregir les distorsions produïdes per la liberalització i assegurar les bases per a la interacció de

les empreses públiques i privades; en segon lloc, establir una ambiciosa política d'infraestructures europees per incrementar el potencial de desenvolupament de l'economia de la UE com un únic bloc.

4.4 Reforçar l'interès públic en els mercats financers

La integració financera contemplada en el Pla d'Acció dels Serveis Financers (PASF) és una prioritat clau en la direcció de la UE. El seu objectiu és una completa transformació dels mecanismes financers europeus cap a una estructura que doni un molt més pes als mercats de capitals. Aquesta estratègia és considerada com un component central de l'impuls cap a la "modernització" i la "competitivitat". Aquesta estratègia equivocada només pot incrementar el desequilibri existent entre els aspectes econòmics i socials de la construcció europea.

L'agenda de Lisboa, sobre les bases d'una valoració irreal del funcionament de l'economia als Estats Units en els darrers anys noranta, procura accelerar la substitució dels crèdits bancaris pels mercats de valors en la provisió de les finances; animar el creixement i donar més protagonisme a les empreses gestores de fons (com ara els fons de pensions); harmonitzar els sistemes estatals de regulació financera sobre una base minimalista i eliminar les traves legals a les transaccions financeres. El tema central del PASF, reforçat per l'informe Lamfalussy, és reduir els costos transaccionals en l'esfera financera, especialment en les transaccions de valors.

D'aquesta manera s'han produït canvis profunds en molts aspectes dels sistemes econòmics estatals (en els codis

mercantils, en la llei de fallides, en la protecció dels consumidors, etc.) les seves implicacions per a la política social són considerables, ja que el projecte d'integració financera va acompanyat de temptatives per "modernitzar" les estructures de la seguretat social de manera que es promogui una major dependència de les empreses que administren fons, en particular en el cas de les pensions (vegeu l'apartat 4.2).

Íntimament relacionat amb la FASP hi trobem els repetits intents per a reformar i integrar els codis d'absorció d'empreses europees, de tal manera que sigui molt més fàcil fer-se amb el control d'empreses europees per mitjà dels mercats de capitals. S'afirma, sense cap evidència clara, que aquesta mena de mercat contribueix a una reestructuració industrial més eficient. Tanmateix, un règim d'absorcions liberalitzar podria tenir serioses conseqüències per a la seguretat del treball i el lloc dels treballadors a les empreses europees.

La caiguda fulminant de les borses de valors, la seriosa situació macroeconòmica que seguí el col·lapse financer i el descobriment de pràctiques fraudulentess massives a empreses dels Estats Units, evidencien la manca de fonaments racionals del PASF i la Directiva d'Absorcions en el seu redactat actual.

Proposem una perspectiva completament diferent per al sector financer de la UE. La integració s'ha de basar en la defensa dels interessos generals i en un

5. Conclusions

L'any vinent la UE té tres reptes per encarar. Ha de combatre l'amenaça d'una recessió econòmica i un fort creixement de l'atur i la polarització social. Ha de dur a terme l'ampliació i iniciar

nivell molt alt de protecció dels consumidors.

Un aspecte necessari en aquesta estratègia és la defensa de les institucions de propietat pública, les mútues i les cooperatives davant la competència depredadora. Les institucions públiques d'estalvi i crèdit poden contribuir de manera important, a tall d'exemple, negant-se a l'exclusió financera dels grups amb ingressos baixos o recolzant activitats d'interès de les comunitats. Les regles de la competència a l'àmbit financera han de tenir tots aquestes aspectes presents.

Un segon aspecte de l'estratègia alternativa és limitar les inestabilitats dels mercats financers. En la mesura que l'estabilitat dels mercats no és responsabilitat individual dels agents que hi operen sinó que es tracta d'un bé públic, podria arribar a desaparèixer si continua l'actual gir cap a regulacions mínimes

En tercer lloc, s'han de reforçar els sistemes de protecció al consumidor i harmonitzar cap a un règim que impedeixi a les empreses financeres la venda dels seus productes, llevat que s'hagin investigat adequadament els interessos i les obligacions reals dels seus clients.

Finalment, l'actual Directiva sobre Absorcions s'hauria de substituir per un Codi de Reestructuració Europeu que defensi els interessos dels treballadors, de les comunitats locals i de les petites i mitjanes empreses durant les adquisicions i fusions empresarials.

una estratègia de desenvolupament per a tota Europa. I ha d'incorporar els principis bàsics i les institucions d'una UE ampliada en un nou tractat constitucional. En aquest i l'anterior memoràndum

hem criticat l'òptica neoliberal i la seva manca de fonaments democràtics. Hem proposat polítiques econòmiques alternatives i reformes institucionals basades en un model social europeu. No creiem que haguem de tractar tots els aspectes o solucionar tots els problemes per a una estratègia de desenvolupament alternatiu; invitem a col·legues, experts, a la comunitat científica i al públic per que ens facin arribar els seus comentaris crítics i, d'aquesta manera, puguem millorar els nostres arguments. Estem convençuts que les nostres propostes són millors que les de la Comissió, el BCE i el Consell de l'ECOFIN. Aquesta és la raó per la qual demanem a les autoritats oficials de la UE que responguin als nostres arguments i iniciïn un debat obert i controvertit. Però, principalment,

ens dirigim als moviments socials que lluiten contra les polítiques neoliberals. Volem recolzar-los oferint els nostres coneixements professionals i demostrant que els arguments que mantenen les actuals polítiques són erronis i que les raons de fons que els impulsen no són la validesa científica, sinó els interessos econòmics i el poder polític. Tal i com hem demostrar en aquest memòrandum i els anteriors, hi ha alternatives a la política neoliberal a la UE i aquestes alternatives estan a favor dels interessos de la majoria de la població. Ara bé, la seva execució no és només una qüestió d'arguments intel·lectuals sinó, en primer terme, de poder democràtic. Una enèrgica i continuada mobilització política i social és, doncs, necessària.

Anglès

In the last years, the European Union has been unable to evaluate and forecast rightly the democratic development of the European economy. It has also not generate a positive output in growth, occupation and welfare. The reasons to this fail has been its theoretical perspective, too narrow in relation to economic development, and the straight institutional agreements that have been reached.

The authors of this paper propose an deep reform of the European economic and social policy. The aims of which must be the full employment, social equity, welfare to everybody and ecological sustainability. All of them are the basis of one **European Social Model**.

The proposals described in this European Paper are: (1) Reinforce the basis to a more democratic and efficient macroeconomic policy. (2) Create the basis to a more powerful witness to the social welfare. (3) Reinforce European public services, leaving them away from the free competition of the neoliberals ideology. (4) Reinforce the general interest in the regulation of financial markets.

Català

En els darrers anys la Unió Europea ha estat incapaç de valorar i preveure correctament el desenvolupament democràtic de l'economia europea i generar un impacte positiu que afavorís el creixement, l'ocupació i el benestar. Els motius d'aquest fracàs són la seva perspectiva teòrica, massa estreta en relació al desenvolupament econòmic, i els rígids acords institucionals assolits en el marc d'aquesta perspectiva.

Els autors proposen una reforma exhaustiva de la política econòmica i social europea. Els eixos d'aquesta reforma haurien de ser la plena ocupació, l'equitat social i el benestar per a tothom i la sostenibilitat ecològica, els fonaments d'un Model Social Europeu.

Les propostes que es desenvolupen en aquest Paper Europeu són: (1) Reforçar les bases per a una política macroeconòmica més democràtica i eficient. (2) Crear les bases per a un major compromís cap el benestar social. (3) Reforçar els serveis públics europeus s'han de reforçar, sense subordinar-los a la lògica neoliberal de la competència sense traves. (4) Reforçar l'interès general en la regulació dels mercats financers.

Castellà

En los últimos años la Unión Europea ha sido incapaz de valorar y prever correctamente el problemático desarrollo de la economía europea, así como de conseguir un impacto positivo que repercutiese de forma positiva sobre el crecimiento, el empleo y el bienestar. Los motivos de este fracaso de su política radican en su enfoque teórico extremadamente estrecho por lo que al desarrollo económico se refiere y a los rígidos acuerdos institucionales que sustentan dicho enfoque.

Los autores proponen una reforma en profundidad de la política económica y social europea. Dicha reforma debe guiarse por los objetivos de pleno empleo, equidad social, el bienestar para todos y sostenibilidad ecológica como piedras angulares de un **Modelo Social Europeo**.

Las propuestas que se desarrollan en el presente Papel Europeo son: (1) deben reforzarse las bases a favor de una política macroeconómica más democrática y eficiente. (2) Deben crearse las bases para un mayor compromiso europeo hacia el bienestar social. (3) Los servicios públicos europeos deben reforzarse y no subordinarse a la lógica neoliberal de la competencia sin trabas. (4) Debe reforzarse el interés general en la regulación de los mercados financieros.

Francès

Pendant ces années, l'Union Européenne a été incapable d'évaluer et prévoir correctement le problématique développement de l'économie européenne, ainsi que de réussir un impacte positive qui aurait répercuté de manière positive sur la croissance, l'emploi et le bien-être. Les raisons de l'échec de sa politique résident dans son abordage théorique extrêmement étroit référant le développement économique et les rigides accords institutionnels soutenant cet abordage.

Les auteurs proposent une réforme profonde de la politique économique et sociale européenne. Cette réforme doit être guidée par des objectifs de plein emploi, équité sociale, bien-être pour tous et soutenabilité écologique comme les pierres angulaires d'un **Modèle Social Européenne**.

Les propos développés dans ce Papier Européen sont : (1) On doit renforcer les bases en faveur d'une politique macroéconomique plus démocratique et efficient. (2) On doit créer les bases pour un majeur engagement européen ver le bien-être social. (3) Les services publics européens doivent se renforcer et pas se subordonner à la logique néolocal de la compétence sans obstacles. (4) On doit renforcer l'intérêt général à la régularisation des marchés financiers.